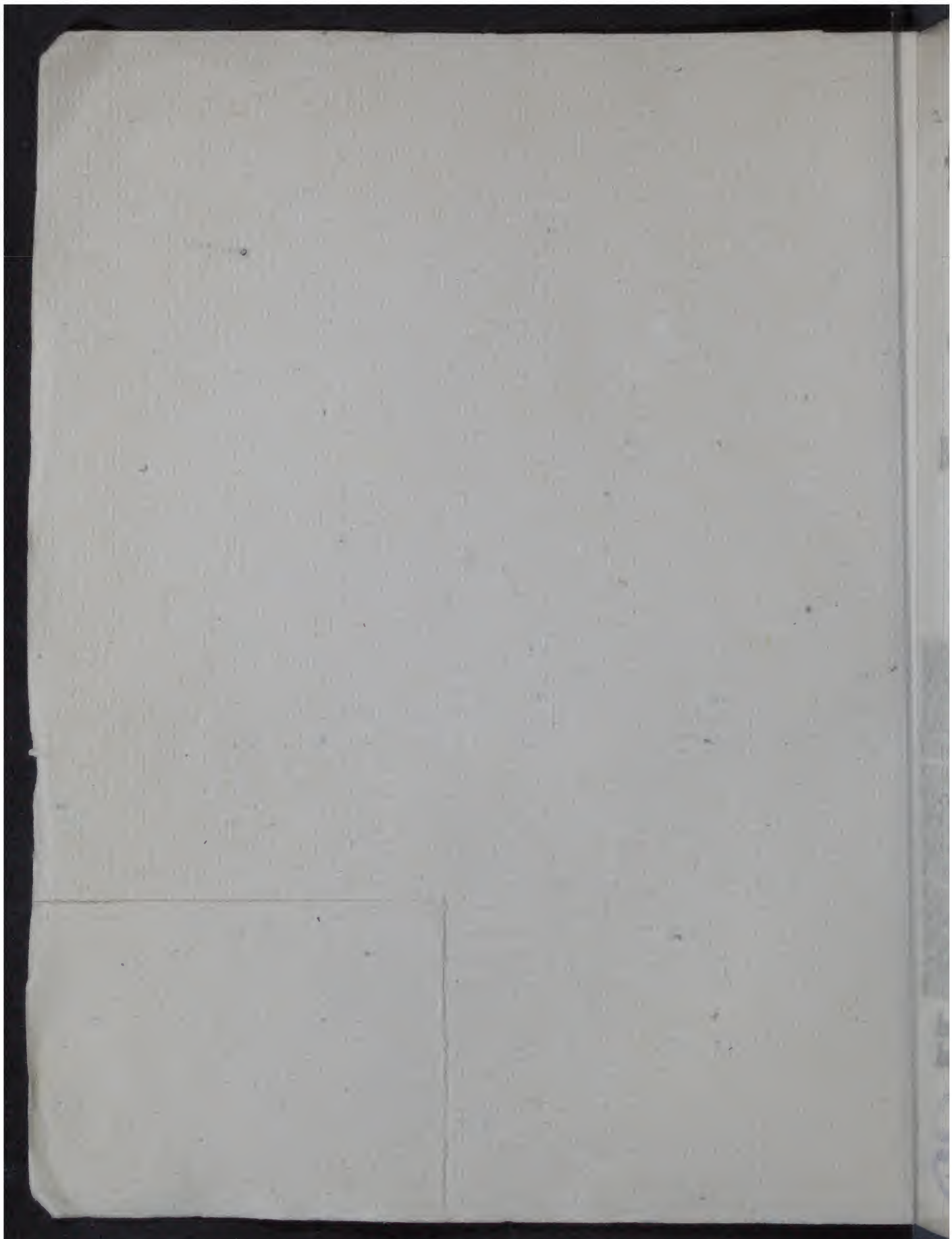

PAMFLET
1445^a

ka
11

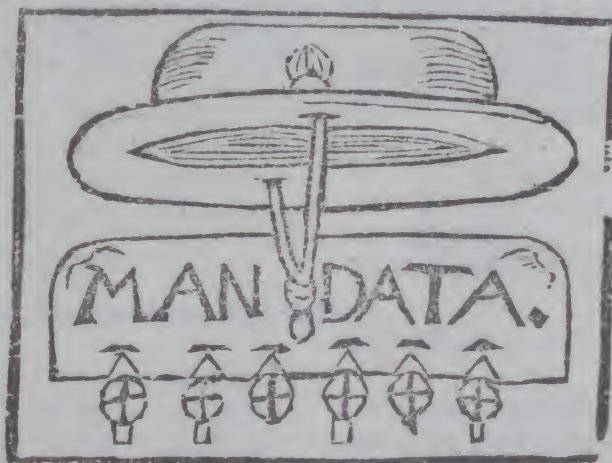
Dit Mandact des Paus van
Koomen/aende Gheestelicheyt al om be-
 volen/om haer advys te vernemen opt stuck van den Dye-
 de-handel met de Hollandsche Ketters.

Met oock de beschrijvinghe des Conciliums, by
de Gheesteuckheyt daer ouer ghehouden. Elcx Ordens
bysonderen Gaet ende Antwoorde.

Becomen buyten andere afgeworpen brieven.

Aen zijn Heylicheyt tot Koomen ghesonden/
 Ouergheset buyten Latijn soo is hy ghevonden/
 Soo dicht ghesiet dat alle man can sien/
 Den Drucker om ghele/en salt niet verbien.

1445a

Sonder Costeri visitatie / ! Sonder Plebani Agreatie/
 Sonder zijn Heylicheyts aprobacie / Sonder zijn Privilegie en gratie/
 Ghedruckt buyten Koomen/
 Door den tijdt voorszeden en noch te comen.

**s' Paus Mandaet / aen den Sheestelicken staet/
Om te weten raet / oft den Vrede y goet of quaet/
Siemen met de Rebellen / en ketters aen gaet.**

Mijn lieve hinderen / wilt toch naer t'ghewis // spoozen
Wat ons kerck can hinderen / t'liecht veel aent Mis // hoozen.

Mandaet.

A En alle Cardinalen / Bisschoppen /
Prelaten /
Mijn trouwe Vassalen alle Geesteliche staten /
Canoniken / Moniken / Jesuiten cloech /
Capucijns / Augustijns / Jacopijns ter baten
Franciscanen / Dominicanen / tis mijn s'voet
Cathuyfers / Voldoenders / doozleest byles en
Boeck
Doozsnuffelt de Canons / Concilien / Decreten
Of sp toelaten ons / in eenighen hoek /
Met ketters vrede maken / wild' ic wel wett
Wat schaed' ons v. kerck / sou lyden geseten
Wat tis te duchtē seer / desen ketter schen aert
Sullen spottē in ons / die wi bloetē vmeten
Nu kernen by en vzoō / dus ben ic bezwaert /
Weet niemant beter raet / elck toch verclaert
Eijn meyning' hier op / wilt rijpelic letten /
Missen wy t'profijt / tis Missen wtbaert /
Wat baet wel woypē / en de schybe mis settē.

Hier volcht d'antwoort Collegialick,
Zyn heylichz daer wt, sal lichtelic merckē,, dā
Tzy vreed oft oorloch, ic vrees ghenerealic,
Voor ons geestlichz, nz veel goets werckē,, cā.

Cardinalen.

A Lderheplichste vader / wy en binden niet
goet
Datmen dese ketters / soo veel belofte doet
Sy sullen laten niet / hun ketters te saepen
Ous Catholijckē veel / verleyen metter spoet
Ous Missen en Aflaet / salmen oock haest ver
smaepen /
Commen wy beter niet so ist dat wy u raepen /
Naer t' Constantische Decreet / gevepns belich
te wand'len (maepen)
Ter tijt dat wy bequaem / al onsen Ougst of
Beloben byhepē veel / maer meest als klabe
hand'len.

Aerdel-Bisschoppen.

M Et ketters make vreed' / cunct ons booz
waer seer slecht /
Die wy hielden rebel nu kennē t'hebbē rechte
Heplichste Vād / dits booz u te groote schādē
En Philippo wven soon / van weer wert hy
wel knecht / (Landen)
Die eē Monarch wou zyn / moet de Heenichd'
Quiteren liber by / tis een plage boozhādē /
Die wy gahen tot roof / geve nu ons erfdeel /
Souden wijt Missen boozt / adieu ons kerck
en panden /
Men sal ons Mis vstant / s'foepen al geheel.
Bisschoppen.

T Antwoorden op dyn vzaech / alderhep
lichste vader /
Hebben wy ons seer wel / beraden allegader /
Concilij noch Decreet / can sulcx toe'aten niet /
Maer meer d'heplighe kerck / oozdeelt sulcx
booz verrader /
Wie ketters hout geloof / of vrede by toeliet
Maer om dat het wt noot / en niet wt liefd'
gheschiet
Al noemen wyse by / men false als Rebellen /
Wel straffen metter tijt / krijghen wy slecht
ghebiet /
Mer moetē nu Pater noster booz Credo stellē.
Abten.

O Mgeben goeden raet / weten wy niet be
sonder / (geen wond
Dat ons saken staen quaet / ons dunct ten is
Heplich Vād bedēct / gy hebt hier in al schult
Deen geestlichz dānd / laet gy s'dynckē tōder
Cardinaels / Bisschops rijck / hebben haer
beurs ghevult (dult
Eijn ketters ons te sterc / t'moet wesen nu ge
Geen woordē niet / maer gelt dat cond' onsen
dyck // stelpen (affpint
E'ahenou can niet verstaen / als t'fondamēte
v'dert Willens of twee / mocht ons int ge
bren.

Canonicken.

Och S. Pieters schip / l'jdt mi eenen har-
den stoot (schoot
Moet onsen Coninc rijck / nu leggen thoost in
En dese ketters trotz / zijn l'at en v'p'dō geven
Dē onzloch maect hun rijc / ons Coninc hael
en bloot (bleven?

Al zijn Willioenen veel / waer zijne toech ge-
Cwaet simulerē best / wert hi weer rijc v'heue
so ketters gierich zijn / bedriegēse m'z gelt / hoe
Krijgense so int net / sp werden licht verdrēvē
Pistolets als Canō / cōnen meer gewelt / doe.

Jesuyten.

Tot ketters v'p'dom niet / geensins wy cō-
senteren

Het streck tot ons verderf / om heel te ruinerē
Ous Geeselicke macht / en Jurisdicci groot
Hoe soude eenich Voys / os voortā obediē
Connen wt dwingen niet / dees arme ketters
snoot (bloot

Maer heplich Vader hoe / geven wy ons dus
Sou Nee Spe Nec Metu , Spe Nulla moeten
schrijven

Eictam pacē wy dan / moeten maken wt noot
Maer waechelooz bedencht / laet noch ver-
helen blijven.

Capucijnen.

Och H. Vader / naer ons lien beste meynen
Met ketters makē v'zeed / tis ons te groot
verclermer (tijt

Wy verhuysen ic ducht / boozwaer eer langē
Ous probe m'nd wert / de ketters suo vileynē
Sullen v'hinderen ons / tot onsen grootē spijt
En deed' hyper en zweert / wi warē lange quijt
Heplichdō en outaer / dit mogē wy wel gissen
Laetmen de ketters v'yn / adieu al ons profijt
Wy mogen Botten wel / maer geen Menschē
meer visschen.

Franciscanen.

Met ketters maken v'zeed / houdē wy doch
seer quact

Maer heplighe Vader / ontterleght uwen staet
Hoe sullen wy dē k'rijch / l'ager conne wtbuere
Ous Coninc met zijn macht / weet hy nu gee-
nen raet

Wie anders meer boozstaet / ons beeldē kerc
en mueren

Vanckrijck / Englant / Duytslandt / t'zijn al
ketters ghebueren

Maken sp tsamē v'bont / ons saken stōden slip
Oft wy mostē t'gelt v'sorgē / sou k'rijch dueren
Des honichs soetich / v'rocht dē beyz inde clip.

Dominicanen.

Is te beclagen groot / booz ons H. Kerck
Dz dese ketters snoot / os vallē nu te sterc
En dat wy wt bedwac / nu moetē makē v'zeede
Maer H. Vader denet / tis al eē blas en werc
Die Veneetsche ketters / hoe d'wingens u ooc
mede / (stede

E' ketters vergift seer sterc / groept nu in alle
Wel hertelic te biddē / dunct ons dē besit raet
Op dz so blijuē mocht / met onsen zwackē lede
Want comet v'per daer in / so is het al te laet.

Carmeliten.

Heplich Vader t' Mandacet / vā dijne hep-
licheyt /

Hebben wy naer ons best / rijpelic ouerlept
Oftmen ooc wel vermach / mer ketters peps
te maken / (sepe

So wy't cōnnen boozhy / t'ware wel best ont-
Mer dē noot dwingt ons / let wel op dese sakiē
Ous k'rijcs volck muptineert / wy verliesen
ons kraken

In Oost en West-Indien / climmen sp so op
Wy souden eer met k'rijch / als peps daer wt
gheraken

Beter ist een halue En / als een p'delen dop.

Augustijnen.

Om so te makē peps / m'z de kettersche natf
Heplighe Vad seer / t'mindert os reputati
Maer wat sullē wy doen / wy en cōnen n'z bet
g' hebt nu so l'as v'volcht / de ketters generati
Sp breefen galg noch rat / byanden noch del-
ven let

Booz thien die ghy ombrengt / groepter wel
hondert met

Laetse booz ketters leuen / die ketters willen
sterben

Die and v'agē meynt / loont selue wel int net
Tis beter de serbet / als de spijse te derben.

Barnardiinen.

Tis schadelich boozwaer / booz ons ghee-
stelicke beude

Met de ketters peps / te maken in het ende
Heplich

Heplich Vād / weet gē / gē middel om bpsāt
Voor ons Coninck Catholick / so doet als de
blende /

En siet door de binger / met de ketteren want
Wp mochten willen wel / warēs al in Hollāt
En quelden ons nē meer / maer tīg voorwaer
te duchten

Datse oock in Spaengien zijn / in Vlaendren
en Brabant

Gheen goeden boō draecht quaed / noch qua-
den boom goep vruchten.

Jacopijnen.

K Ennen wp die nu bjp / die wp eens in spe-
loucken

Dreben dees ketter's hoe / sullen die nu bjp
proncken

Heplige Vader / ons hulp en troost stōt op dy
En onse Coninck macht / is hē den moet ont-
soncken

Wat hulp / troost ofte raet / cōden u geven wp
Trect dē Spaengiaert te land' wt / wp woo-
nen onbyp

An Vlaendren en Brabant / t'zijn meest al
(Hypocrieten)

Siende Hollāders bjp dō / t'sal hē berouwē sy
Men soud' ons (niet wtlep dē meer) maer wel
wt smijten.

Carthusers.

O M u te geben raet / heplige Vader wel
Ist dat wp maken peps / met de ketter's
rebel /

So werdē ooc rebel / meest al ōs Catholickē
Laet men de ketter's bjp / en d' ons d'wingē fel

Daer sal d' vele gaen / bjp ketter's hē strickē
d' Arme blibē ons bjp / en sy houden dē rijken

Wp worden pover zwack / splieden rijken
machtich

Wanneer voorspoet faelgeert / de vrienden dā
(afwijken /

De deucht vergeet men ras / men is t'quaet
lang' ghedachtich.

Boererden.

V Olgende dijn gebiet / heplich vād bemint
On den bzede met ketter's / hebbē wp ons
versint

Bele Conhenten zijn / so sabē van vermogen
Ontbssāt nūte dōē / wt hebbē wernich quint

De Jesuiten meest / hebben t'profijt ontogen
Belost en houdet nē / wp hebbē meer gelogen

De H. Kerck smacht / alst tharen profijt / is
Byengts aen t'betrouwen slechts / sy werden
licht bedrogen

Te laet geproesteert / als in t'vōnis quijt / is.
Cruyl broeders.

D It Cruyl valt u wel zwaer H. Vader te
dragen

Inde ketteren peps / hebbē wp geen behagen
Sullen wp lijden die / bjp voor ons oogē gaen

Die wi met bper en zweert / alom plechten te
jaghen

(ghedaen
Tzijn merkeliche plagē / mer twert om best
Wp moeten t'gemeen volc / niet anders doen
verstaen /

(hebben
Dan alle liefd' en lust / die wp tot eendracht /
Vernemen ondertusschē / hoe hunne sake staē

Versende ons soo langh / tot dat wps in ons
macht / hebben.

Choor-heeren.

H Eplich Vader tis ons leet / dat de cans
verdraent / is

mer wat raet nē de clog / alsse also bekaent / is
Men soeckiet eynde daer / ment alder best can
binden /

(smaent is
Men priist wel weder oock / dat eertijts ver-
Men sal op den preefstoel / nē wat tijts moe-
ten zwijgen /

(tiighen
Dees ketter's rebellen / niet so veel quaets op
Gheven den Spaengiaert schult / maer moe-
tent stil / hebben

Costmen bedriegen hun / al stoppen en nūgen
Sen hebben nau de helst / al inepnen zijt naer
wil / hebben.

Voldoenders.

D E ketter's te dempen / met zweert water
en vier

Met peps of met verract / in alderley manier
Tstaet de Roomsche kerck bjp / bjp Decreet
roegelaten /

Voor seker dees bps / sal ons wel roffē dier
Byengen in scheuring wp / dees Gebnieerde
Staten

(praten
Als wp wel deden eer / dus laet ons soekelick
Priist de Craep haren sanc / tot dat sy daes
quijt / is

Te laet berouwē doet / hun selfs dicwils hatē
Mē houdet aldmeest / daer t'neeste profijt / is

Doctoor.

Heplige Vader om / u begeert te volcomen
 Van breed' oft ketters oozloch / hebben
 meest vernomen (van
 Ouer d'oozbiecht secrete / des gemeyne volcx
 Welck sp best zijn ghesuit / maer d'oozloch sp
 seer schynen
 En seggen ons Coninc / n3boezB meer en can
 Den inreest eet hē op / Spinola als coopman
 Can hem niet helpen meer / segghen zijn cre-
 diet wt / is (den dan
 In Spaengien troper gelt / wie salt vergoe-
 Een mepsken sonder maechdom / geluck alst
 de brypt / is

Leeckebroers.

Wat Leckebroeders slecht / hebben seer
 wel verstaen
 Niet sonder reem (heplige Vader) zyp belae
 Om de ketters brede / en byp dū veel te geven
 Mer dat ons de sake doet / aldus te rugge gae
 Hebben ons inepuigh' hier / in dit byt ken
 geschreuen (verheben
 Dat het landt dus verarmt / doet de weelde
 Van geestelichz glerich / die te veel en rijt / is
 Deux aers en six cincq / twil al by quater troy
 lehen
 Meer om gewin als salichz / nu de pzaetje is.
 Wp verliesen ons saē / alsoot wel publice / is
 Ons leven leer en Godes dienst / zijn gheheel
 verlopen
 Derline Vader bedenckt / hoe onghelijck / is
 d'A ostels levē leer / by ons geesteliche hoopē
 Beneficien / Staten / laet gy roopen vcoopen
 Geene sonden hoe groot / men boetsc doch n3
 gelt (afstroopen
 Ghy laet de Herders wreet / de schapen tvel
 Dat maect dat onse saeck / so qualic is gestelt
 Daerō men tegenstaet / ons geestelich gewelt
 Drees ketters aensins / willē haer n3 bekere
 Hoe veel mirakels groot / dat mē haer līt stelt
 Ons Sāten / Reliquē aenbiddē noch oot eere
 Sp seggen tis doch maer / om schatten te ver-
 mieren (groot
 Om Cloosters valesen / te bouwen rijck en
 Al wat wy han Aflact / en verdienste leeren
 In woffranden zielmis / ende bebaert deboot
 Vā vagebypcr / biddend' booz lebend' en doot

Deen ozden soect danb / pzoft en winst t'on-
 trecken (snoet
 In gheestelick en weerlick / tleest nu al euen
 Ten is geen wonder dat / de ketters niet ons
 gecken (vel bedecken
 Sp seggen wy d' wolfs aert / met het schaep
 En aigeren soo daer deur / veel Catyolicken
 slecht
 Ja sullē heel de werelt / ons tot vpat pwerckē
 Ten laetsten achten niet / u S. Pieters recht /
 V. Vader ghy noemt dp der knechten knecht
 Waer alder heeren heer / blyet meer u heer-
 schappije (gesecht
 Sulex en meer dierghelijck / wert by ketters
 Daerō hier in ver sien / dient selker wel by tije
 Do niet / sp vallen meest / al op de ketters zije
 Engellant / Vranckrijck / Duytschlant / Polen
 en Zweden
 Sullen dencken / bechten hun de rebellē byje
 So cleyn van macht geacht / weynich volc en
 steden (joc geleden
 Wp hebben lāg' genoeg / t'spaens en s' Paus
 t' Dal veel pbozge ketters / vzeugen openbaer
 d' Ozen weer steken op / dit zijn t' ghemeyn
 volcx reden (waer
 En tis te vzeesen oock / t'werdt meer als half
 Heplige Vader ghy doet / inden Van alle jaer
 De ketters lijf en ziel / geloof / leer en werckē
 Hoe accordeert doch dit / met breed' en byp dū
 clac (te stercken
 Diemen haer nu beloeft / met s' Coninc eedt
 Geest ghy tot sulex consent / tegen t' Decreet
 der kercken
 Dat men de ketters geen / geloove houden sal
 Te meer dees rebellē / die schier in alle perckē
 Vzeugen met leer en Schyft / ons Roomsch
 gheloof ten val
 V. Vader (hoe ghijt maect) ghy verwerret al
 Tis best dat wp doch eerst / ons Kerck refor-
 mieren (getal
 Na den sin der Schyftuer / oock t' geestelich
 Dat sp t' volck leeren recht / in Godes Woort
 repn stunderen
 Anders dese ketters / sullen ons lien blamerē
 Dat wp Vitas Patrum, Franciscus Legendē
 Gebieden te gelooven / Schyftuer te quiterē
 Wi soude so het spit / geheel in d' affche weandē
 waer pzoftelic wel / so dees ketters n3 hebē
 Was

Maet Schijfmer en Geds Woort/gebiet oft
verbiet

Men hoefte tot Barijs/noch/Loeben niet te
Op comen schier van bukten/Bydel/psalm
en liet/

En watter noch meer is in Nederlandt ghe-
in Englant/Bynckrijck/Dupischlandt/in
b'Indische palen

Wat gewoont/verbzant/onthalst/ghinoort
is in eliet

De kinderen op straet/wetst recht te Phalen
Soudt de litters wjaet / met wjaethe weer
betalen

Op en blieden n3 byp/negens in geenen hoer
Sp Engelsche/Prasche/by Dupischen/nach
Walen/

Ten Spaengiaert die is toch/ghheheelich in-
den bioeck

De Jesuyten oock/ archlistich ende cloeck
Om rijckdom en macht/ allen middel verstaet
Sp doen Jaerlijc prentē/ alleg is eenen boec
Dt Hoben/Palepsen/ al het Prinsē bestieren
Sp doen coopmanschap/wissel/so de ketters
tieren/

Som Catholichen ooc/laten wt haren mont
Dat hun wel baren mocht/gelijc de tēplieren
Daerō heplige Vader/dit hebben wy terstot
Willē waerschouwē dy/en siet oft gy ooc hāt
Dat houden inden toom/de Jesuytsche treckē
Latet profijt toch wat/verdeplen in het ront
Tis meest heel op die zijd' van Jesu-wijt ge-
weken

T'wil Jesu-wijts Mis hoozen / t'wil Jesu-
wijts preken

Dand geestelich al/achtwen qualieken meer
Die vier biddende Ordens / gaen sp om van
ghebreken

rijghen wepninghe gift/ en claghen alle seer
De Jesuyten rijck / leven als Baenderheer/
Droefft noch oingang/willē sp lien n3 treden
Daen wandelen als coopliden/ in zwarte lan-
ge cleer/

den liden Metten geen/ offranden noch ge-
en doen sp vooz die niet/en hebben te bestede
In somma sp zijn trotz/hooverdich en rijck
dare Ordens opcomst/ en is niet lang gelede
Ischijnt niemant vooz die tijt / was oprecht
Catholijck/

Den regel vā dyen/connen so deur p'artijck
Veel ontfangē/veel lāgē/en wepnich wtgebe
Al de geestelichz claccht/ouer hū daet publije
D. Vader daerom/hebben u die gheschreben
Op Lecke-byders / comen tot veel plaatsen
beneuen

Tgeen dat wy noch hoozen/ in ons Cerbent
Tusschen Daters/Dijsz/werdt dachmach
ghelieven

En niepen daer en is/dan niemant vzeemt
ourent

Mer wy loeckebroerd wet/wet seer wertindē
Wat de salie belangt/ dus zemet toch tē bestē
D. Vader ons heche/ adlyz hier in present
Eenboudich verhaelt/ de manieren en gesten
Al sepden wi noch so veel/daer sou noch meer
resten.

De Susterkens int gemeyn' brengen
haer advijs//voort

Om zyn heplicheyt wel/de saer t'ont-
bouwen

Dat hy bespreke toch / soo't met de
ketters peys/wort

Dats haer incost en rent / byp mochte
behouden.

Susterkens.

Och D. Vader/wt hoozen quaep geruchte
En daechlic os Daters/zwaerlic suchtē
Om datmē met ketters' nu peys makē moet
Dus doende heplige Vader/ het is te dachtē
Dat wi metter tijt/noch wel mochte bluchtē
Soo quam ons Roomsche gheloof/ gheheel
onder de voet:

Maer D. Vader/ siet doch dat ghy ons goet
Ong renten ons inkomst/mocht byp besprekē
Al ist datmē geen Mis/ int openbaer en doet
Al soudē wy lieber/ int secrete oock preken
Ja sonder clor-luven/ en maer eens ter wekē
Ong goethen toch vooz al / moet wesen ghe-
salveert

Die arm is/ wert toch van peghelick verster-
ken

Wat

Vā ketters bobē dien/noch werden getteert En hebben bobē dien/noch ons h. Cibort
 Esou zyn ghy papen-hoeren) hebt lang ghe- Met Processi ghedraghen/ ist dan al te slechte
 domineert (mati Ons Pater noster, Ave Marien, lesen wy die
 Eplaten noch dits waer/voor ons groote bla niet recht?
 En waerder eenich Susterken/niet wel g'in- Oec al ons Santē sterc/en cloerke Santinnē
 formeert Ons lief Vrou van Scherpenheuvel, laet ons
 En bracht int openbaer/al onse dominati int ghevecht
 Men sou nū achtē meer/ ons devote cōreplati Tis haer al te vgeefs/bidden/ eerē/ beirinnē
 Ons vasten ons biddē/ ons poplen/ ons lisen Daerom geplich Vader/ wilt u wel vsmen
 En hoorē ōs catholyckē/de ketters' predicati Ordineert noch eens/ Processi generael
 Wy duchtē datter veel/ sullē afvallich wesen Oec singende nissen/ die de dupbel vsmen
 Heplige Vader (dees wond) is nū te genesen En comen die dees de ketters niet dwingen/
 Om ouer dees ketters/te kringē haest victori tis te kael
 S. Joris in wapen/ is nocht as seer gepresen Au wel heplige Vader/ ghy hebt altēmael
 S. Michiels sterckte/ hebben wy in memorē De macht wt Hemel in Hel/ en Daghevyer
 Oec Maria d' Hemelsche) Coningin v glozi/ prijsck/
 Deur(t' Goose Crāken gebet) ons haer hulp Gebuyet gout/silber/ijsen/roper/metael/
 toesecht/ Om ketters te bedziēgē/mer hout u wyslick.

S pe nulla, mach ick wel voor debijs schrijven
 P lus oultre, can niet meer/waer blijf ick Oost of West?
 I ndien ons meer faelgeert/Mars viuit sal ons wech drijven/
 N ec spe Nec Metu, waer blijft ghy met de rest?
 O Iesu-wijt van hier/waer voor ons allen best/
 L eest Credo, Pater noster, ick ducht t sal ghefaelt // werden
 A l myntineerd' ick oock/ k'en sal niet betaelt // werden.

*Dit Boecxken hout niet, contrarie in
 De Roomsche Kercke, want elcx sin
 Is hier verclaert, int cort gheset,,sijn
 Maer datse meer dencken, moet opgelet,,sijn.*

Vidit & approbavit, ick weet dat het waer // is
 De ketters segghen tot Roomen den Antechrist daer // is.

*Gheteekent, gheseghelt, sonder Viisschers Ringh,
 Dach en Iaer als den Paus Stadthouderschap ontfingh.*

*Sancte Pater quare Quidens?
 Qideo quia Papa sum.*

S i P eu Q ue R ick.

